Hispana Esperanto GAZETO

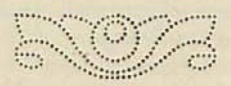
Eis aquí se descobre a nobre Hespanha
Como cabeça alli da Europa toda.

De ĉi tie jen nobla Hispanujo
Kvazaŭ kapo de la tuta Eŭropo.
(«Os Lusiadas». Kanto IIIa, XVII.)
CAMOENS

2a jaro Oktobro 1932 N-ro 18

OFICIALA ORGANO DE
HISPANA ESPERANTO ASOCIO
ORGANO OFICIAL DE LA
ASOCIACIÓN ESPERANTISTA ESPAÑOLA

Redakcio kaj Administracio:
SAGASTA, 10. - MADRID (HISPANUJO)

TIPOGRAFIA CHULILLA Y ANGEL
Torrecilla del Leal, 17
Teléfono 71926

A LOS MIEMBROS DE H. E. A.

La Junta Central de H. E. A. se reunirá oficialmente el segundo lunes de cada mes en el local oficial de la misma, Sagasta, 10 (Cruz Roja Española); y así se comunica para conocimiento de los que la integran y de los Vocales Regionales que, por venir expresamente para ello o por encontrarse accidentalmente en Madrid, deseen asistir y tomar parte en dichas reuniones.

En el local alquilado por H. E. A., calle de Chinchilla, 2, principal izquierda, quedan abiertos cursos de Esperanto de las 19 a las 23. Lunes, miércoles y viernes, de las 19 a las 20, exclusivamente para señoritas, dirigido por la señorita Visitación Martínez; de las 22 a las 23, dirigido por D. Luis Rodríguez Escartín. Seguramente serán explicados otros cursos en este local, en las horas intermedias de dichos días y los martes, jueves y sábados. La enseñanza es completamente gratuita.

Acaba de publicarse por la Asociación el nuevo folleto «¿Qué es el Esperanto»?, en número de 12.000 ejemplares para alcanzar el máximo de economía, con 48 páginas, conteniendo opiniones sobre la lengua, una completa y sucinta gramática, ejercicios en número de doce, solamente en esperanto, de los ejercicios del Dr. Zamenhof, y un vocabulario esperanto-español muy completo. En las cuatro páginas de la cubierta van una súplica a los lectores, más opiniones de hombres célebres, el cuadro de Voces Simples y la forma de obtener éstas con suma facilidad. El folleto, pues, constituye un verdadero *Lernolibro* muy completo e interesante, no solamente para la propaganda, sino para aprender y enseñar la lengua. Su precio es de TREINTA CENTIMOS, pero a los GRUPOS, SOCIEDADES, FEDERACIONES, ESPERANTISTAS AISLADOS, MIEMBROS DE H. E. A., se facilitará el CIENTO DE EJEMPLARES POR QUINCE PESETAS CINCUENTA CENTIMOS, haciéndose el envío certificado. Con el número de noviembre se enviará gratuitamente un ejemplar a cada miembro de H. E. A., y, además, una tarjeta para ser *llenada en lápiz y con letra muy clara*, con objeto de constituir un fichero de la Asociación en que consten todos los datos concernientes a sus miembros. Esta ficha, además, servirá para remitir los datos necesarios a la entidad que publique un Anuario Universal, bien a la Organización Universal que antes de fin de año quedará constituída, bien al BES-ADRESARO, ya conocido de muchos de nuestros miembros, cuya edición del corriente año contiene más de un millar de direcciones de samideanos en todo el mundo, pudiendo casi asegurarse que sea en el BES-ADRESARO donde se

inscriban, según las condiciones que los miembros habrán de cumplir y que más adelante se expresan.

Cuantos samideanos ingresaron en H. E. A. durante este año y los que hasta el 31 de diciembre próximo paguen la cuota del corriente año (1932) tendrán derecho a continuar recibiendo gratuitamente la TERMINOLOGIO de Azorín, siempre que antes de la fecha antes citada HAYAN SATISFECHO LA CUOTA PARA 1933; sin hacerlo así se pierde el derecho a la adquisición gratuita, haciéndolo saber con tiempo suficiente para que la *samideanaro* sepa a qué atenerse y no haya lugar a reclamaciones, pues la Asociación viene proporcionándola cuanto le es posible, imponiendo condiciones sencillas de cumplir y que son impuestas por aconsejarlo la mejor administración y desenvolvimiento del plan a desarrollar.

Los *samideanos* que ingresen en H. E. A., pagando únicamente la cuota primera de 2'50 para 1933, también recibirán de la Asociación un interesante obsequio *si la cuota es satisfecha antes del 31 de diciembre próximo*. Probablemente en el número de noviembre se dará a conocer en qué consistirá el obsequio.

Todo *samideano* que envíe a H. E. A. la cuota para 1933 antes del 31 de diciembre próximo, agregando UNA PESETA SETENTA Y CINCO CENTIMOS para adquirir los libros «MIA POEZIO» y «LA KREITAJ PROFITOJ», que se remitirán certificados, y la tarjeta anteriormente aludida, será inscripto en el BES-ADRESARO, recibiendo éste gratuitamente. Es de advertir que la inscripción en dicho Anuario con derecho a un ejemplar cuesta UN FRANCO SUIZO, que al cambio actual supone más de DOS PESETAS, por lo que esta iniciativa supone para los miembros de H. E. A. un nuevo beneficio.

Nuestra Asociación marcha adelante con paso firme y desarrollando una acción eficaz en todos los medios, demostrando ser útil y práctica a sus miembros. A los 12.000 primeros ejemplares de «¿Qué es el Esperanto?», distribuídos gratuitamente a los *samideanos* y a los Grupos, ha seguido la iniciativa de constituir con él, completándolo con la cubierta y su texto, con los ejercicios y el vocabulario, un instrumento eficacísimo de difusión de la lengua, mucho más excelente que las antiguas y modernas Claves, siendo nuestra Asociación la única del Movimiento Universal Esperantista que haya dado un paso tan grande para la difusión del Esperanto; pero, con ser esto mucho, no es todo: ha editado «Mia Poezio», de San Millán, y «La Kreitaj Profitoj», de Jacinto Benavente, traducida por Vicente Inglada (2.000 ejemplares de cada obra), para darlos a precio de costo a sus miembros; la TERMINOLOGIO de Azorín, que muchos *samideanos*

reciben gratuitamente y podrán seguir recibiendo igualmente con sólo llenar fáciles condiciones, obra que ha causado sorpresa y admiración en el mundo esperantista y merecido grandes elogios, y que también constituye un caso único en el concierto de las Asociaciones Nacionales de Esperanto; la Revista, gratuitamente recibida por los *heaanos*. Así, pues, en el año que va a terminar, H. E. A. ha realizado una gran labor esperantista, ha consolidado su vida, dándose unos estatutos claros y precisos, y se ha mostrado a los esperantistas hispanos como una organización útil a sus miembros y al ideal que persigue, exigiendo de sus afiliados un esfuerzo económico insignificante, compensado con creces por cuanto recibe gratuitamente, habiendo alcanzado sumar a sus filas DOSCIENTOS SETENTA NUEVOS MIEMBROS, número que espera aumentar bastante en lo que resta de año. Se nos presenta, pues, un nuevo año lleno de promesas, reorganizada la Directiva, funcionando en breve el local alquilado y todo en marcha como impone el nuevo rumbo tomado por la Asociación al contar ya con la modesta subvención alcanzada, que procura sea aumentada para el año próximo.

Es de desear que todos los *samideanos* de España se convenzan de que H. E. A. los puede comprender, los puede auxiliar, les puede ser muy útil, sin que nunca ni de ningún modo atente a la autonomía y libertad de las subagrupaciones locales, regionales o de otra clase cualquiera y aun de aquellos *samideanos* que quieran permanecer aislados, como claramente está expreso en sus estatutos.

Las elecciones para Vocales regionales en Castilla la Nueva dieron el nombramiento a D. Carlos de San Antonio (Médico), D. José Artigas (Maestro Nacional) y D. Javier Maraury (Abogado y Oficial de Correos), todos residentes en Madrid; en Galicia, a D. Emilio Amor Rolán (Director de la Escuela Normal de Orense), D. Epifanio Molino Eguren, de Ferrol (Coruña) y D. Salvador Oliván Hernando, también de Ferrol (Coruña). La Junta Central siente una gran satisfacción al felicitar a los Vocales nombrados, y se felicita a sí misma por el valioso auxilio que con ellos le viene, dados el entusiasmo y competencia de que están adornados. Al propio tiempo se reitera de los *samideanos* de las demás regiones dicho nombramiento a la mayor brevedad y antes de que, por no recibirlo, proceda a nombrar los más antiguos de la Asociación para completar los existentes en regiones que tienen alguno o algunos, y los tres en aquellas en que no existen.

Se reitera a los *samideanos* que, mensualmente, en los últimos días de cada mes, remitan una sucinta nota con cuanto afecte al movimiento,

para que pueda salir una Crónica completa y detallada en todos los números de la Revista.

LAS CUOTAS Y EL IMPORTE POR ENCARGO DE LIBROS SE ENVIARAN EN LO SUCESIVO AL TESORERO DE H. E. A., D. JULIAN SOSA, CALLE DE GONZALO D CORDOBA, 22, MADRID, E. (Estafeta) 10, ROGANDO ENCARECIDAMENTE SE HAGA ASI PARA EVITAR EL DOBLE TRABAJO QUE SUPONDRIA SEGUIR MANDANDO EL DINERO AL SECRETARIO, QUIEN TENDRIA QUE TRASLADARLO, COMO HA VENIDO HACIENDO HASTA AHORA, AL TESORERO, LO CUAL NO PUEDE SER YA POR EL GRAN DESARROLLO DE LA ASOCIACION Y POR EL MUCHO TRABAJO DE LA SECRETARIA POR LA MISMA RAZON.

Deseando feliz éxito a los cursos empezados a desarrollar en todas partes, a todos saludamos *samideane* en nombre de la Junta,

V.° B.°:
El Presidente,
J. MANGADA ROSENÖRN

El Secretario,
MARIANO MOJADO

PRI LA BERBEROJ

(*Daŭrigo*)

Oni opinias ke la edziĝoj ĉe la berberoj verŝajne ne havas definitivan leĝan karakteron. Tamen, ĉi tio ne estas vera; la edziĝoj ĉe la berberoj estas io serene kaj eble eĉ malvarme meditita, ĉar ĉi tiu gento scias aŭ plibone antaŭsentas, ke la amo estas nur preskaŭ ĉiam revo, kaj la berbero preferas, per dolĉa kaj trankvila saĝo, koran kaj harmonian amikecon pli, ol blindigantajn iluziojn, kiuj nur daŭras same kiel suna horo. Tiel, kiam du gejunuloj de la tribuo, pro identaj karakteroj, pro simila konstitucio, decidis kuniĝi laŭ paro, ili ricevas la benon de siaj patroj, kaj kvankam la ceremonio ne okazu antaŭ la juĝisto, la kunpariĝo estas tute leĝa, ĉar ĝi alkonformiĝas al la spirito de la antikvaj tradicioj.

La berberoj, naive kaj saĝe juste, solvas la problemojn pri neebla persistado de kunpariĝo kaŭze de malsameco de karakteroj, kiuj naskas netoleremon inter geedzoj; por ĉi okazoj la geedzoj estas absolute liberaj por apartigi sin unu de la alia eĉ dividante la bienojn laŭ propra volo nur sen ia ajn intermiksiĝo. Trouzo de ĉi rajto trenus akran rigidan konduton al trouzantoj. Oni povas aserti, ke la berberoj, inspirite de plej ampleksa demokrata spirito, havas, kiel superan nor-

mon, la sanktecon de la individua libereco; pro kio, la berberoj rajtigas la virinon por apartiĝi de la edzo, kiam, post la intima kontakto, fatale venas la edziĝseniluzio. En ĉi okazo, la virino rifuĝiĝas ĉe sia patro, kaj tuj oni eklaboras por atingi la disiĝon, sed se la edzo obstine kontraŭstarus la virindecidon pri disiĝo, komisio el gravaj personoj de la tribuo solvas la aferon, celante ĉian la bonon de la virino kaŭze de tiu plenumenda devo pri protekto al virinoj. Kiam la afero estas solvita, la virino estas libera por reedziniĝi, kaj la solvo estas atingita post redono al eksedzo de ĉiuj donitaĵoj al eksedzino.

Oni opinias, ke berbero aĉetas la virinon por ĉi tiun edzinigi, ĉar oni tradukas la verbon berberan *ar* kun la signifo *aĉeti*, sed ĉi signifo de la verbo berbera *ar* estas en figura senco, ĉar la vera signifo de *ar* estas *preni, havi, alproprigi*; tial la verbero ne aĉetas la virinon, kiu estos lia edzino.

Socie, laŭ la malnovaj kutimoj berberaj, la edziĝo postulas du formalaĵojn: unue, la fianĉo devas fari la peton, kaj kiam la familio de la fianĉino akceptas la peton, ree la fianĉo petas sed akompanate de iuj altranguloj de la tribuo por oficialigi la peton. Dum la ceremonio, oni definitive decidas la kondiĉojn por la edziĝo; kaj dum alvenas la tago por la edziĝceremonio, la fianĉo, akceptite ĉe la familio de la fianĉino, unuan fojon donacas al la bruna amatino tion kion li povas laŭ la kondiĉoj.

La berbero nepre devos doti virinon, por ĉi tiun edzinigi; kaj ĉi doton antaŭe oni difinas, kaj ĝi konsistas el juveloj, el aĵoj por la tualeto kaj el mono, kiun la fianĉo devas doni antaŭ la parencoj kaj invitatoj al la ceremonio. La fianĉino prenas 'nur la juvelojn kaj tualetaĵojn kaj ŝiaj gepatroj ricevas la monon por kompensi la edziniĝelspezojn.

Certe estas, ke malmulte oni scias pri la interne intima vivo ĉe la hejmo de l' berbero, ĉar ĉi tiu per fera obstino kaŝas ĝin; sed ĉi tio ne estas fundamento por opinii pri la situacio de la virino kvazaŭ sklavino. Pri la teorio kaj sentoj de la berbero pri la edziĝo kaj pri la edzino alte diras versaĵoj tre popularaj en la tribuoj, versaĵoj tre multenombraj kaj variaj el kiuj jen iuj:

Unuiĝo de junulin' kun junulo,
ha! liveras ja superan riĉan belon,
ĉar ĝi longdaŭrigas ĉarmon de la vivo
kaj promesas ĉiam de l' feliĉ' mielon.

Per ĉi versaĵo estas konstatite, ke la edziĝo estas por la berbero plej supera aspiro. La ekstera vivo fariĝas por la berbero sovaĝa kaj kruela batalado kaj monotona kaj peza kulturado de la tero; tial, la trezoro el revoj kaj ĉiuj spiritaj fortoj de la berbero rifuĝiĝas ĉe

la hejmo kie regas la amatino. La feliĉo estas kvazaŭ vualo turniĝanta ĉirkaŭ la virino, kaj la berbero ĉe la ombro gracia de la vualo, de ĝi karesata, fermas siajn pupilojn, bruligitajn de la suno, de la pulvo kaj makulitajn de la sango.

La virino estas kiel la arbaro
ornamata de floraro kun parfumo;
kiam ŝi malfermas sian la sekreton,
ŝi brilegas kun tre miriganta lumo.

Kaj oni povas rimarki, ke la mezepokaj trubaduroj kaj postaj poetoj ne kantis pli ĝentile la virinon.

Ĉe malgaja ombra hejmo
eĉ sen harmoni' kaj brilo
la disiĝon mi konsilas
antaŭ ol unua filo.
Se virino, do, ne amas,
zorgas ŝi ja pri nenio;
diras eĉ: «neniom havas...»
antaŭ frata gast, de Dio

La virino elmontras sian propran volon tute difinitan, kiu elvidiĝas energie, kaj ŝi estas vere la animo de la hejmo.

Kiam gaston ŝi ne ŝatas,
jen virina la kolero:
eĉ malsaĝa ŝi fariĝas;
ŝia lango, de vipero.

Kaj alia versaĵo vidigas ankaŭ klare la veran kaj teruran influon de la virino kelkokaze:

Mi malfeliĉan edzon havas,
uzas barbon li erare;
kiam estas li ĉe l' hejmo,
mi ŝnurligas lin, tutklare
por promeni ja kampare.
Spite de riĉaĵo lia
ne feliĉon, pacon havos
li; vivante, do, ni kune,
el ruin' ne li sin savos:
la malbono lin malravos.

Pri la alta koncepto de la berbero al edziĝo kaj al la virino, diras klare la jena versaĵo:

Estas la virin' kolono,
al centraĵ' mi ŝin komparas;
multe alta pli, ol fratoj,
ĉion surportante, staras.

Grandanima vir' !, meditu,
kiam vi virinon prenu;
ke ŝi vian la honoron
kaj feliĉon grandajn trenu.

(*Daŭrigota*)

MIA PREĜLIBRO

El verkoj dum la terura ĵus pasinta MILITO

(*Malnovaj rakontoj; sed nunaj.*)

Estas konsolante, meze la katastrofoj kiuj terurigis kaj teruriga̲s Eŭropon kaj plorigadas la mondon, trovi poeton, kiel *Omar-Al-Khayyam*, kiu, de la bela urbo Nishapur kaj antaŭ mil jaroj proksimume, per gajaj kaj sugestiantaj versoj, kantas: «Ĝis kiam ni estos sklavigataj de la ĉiutagaj problemoj? Ĉu estas grave vivi ĉu jaron, ĉu tagon, en ĉi tiu mondo? Verŝu vinon en tiun pokalon, ni trinku antaŭ ol niaj korpoj polviĝos kaj la polvo fariĝos vazoj kaj ujoj.»

Jes; vere la nuntempaj poetoj kaj filozofoj konscience agus konsilante al homoj ne atenti tiom la ĉiutagajn problemojn, kiujn preskaŭ ĉiam solvas altrudo kaj forto kaj ne justeco kaj pravo; konsilante ke ili serĉu en la fundon de kristala pokalo plena je vino la mallogedaŭran feliĉon, kiun liveras al la koro la ŝaŭmanta orkolora likvoro.

Ĉar la principo de Kant ordonante agi racie kaj tiamaniere ke «la ago estu konsiderata kiel universala leĝo» de antaŭ kelke da tempo estas forgesita de ĉiuj, kiuj nur akceptas pli-malpli imperialismon, kiel ordonon; kaj siajn kanonegojn kaj detruantajn aeroplanojn, kiel leĝojn.

Estas necese returneniri al la XI^a^ jarcento kaj elterigi la poemon titolatan «*Rubaivat*» de la fama poeto hinda, por senti malpli intense kaj ĉagrene la malĝojon, kiun kaŭzas tiuj, kiuj senskrupule atencas kontraŭ la rajto de la nacioj, detruas urbojn, ruinigas kamparojn kaj indiferente, senkompate, kondukas al morto milionojn da estaĵoj, kies vivon, plena je florantaj esperoj, perforte ili distranĉas.

Ni ne atentu, do, pri ĉio, kio nin ĉirkaŭas, ĉar tio havas finon, tial ke tio estas homa kreitaĵo, kaj ni diru per la diroj de la mirinda poeto:

«—Kaj nun, kiam la ombroj pasas, plenigu la pokalojn. La tago naskiĝos blanka kaj pura kiel la neĝo; la vino montros al vi la koloron de l' rubeno...

Ho, vi, kies vangoj estas tiel koloraj, kiel la sovaĝaj rozoj!... stariĝu kaj donu al mi vinon. Ĉu hazarde estas ĉi tiu momento tiu de la vanaj paroloj? Ĉi tiu vespero via delikata buŝo plenumis ĉiujn miajn dezirojn. Donu al mi vinon rozkolora, kiel estas viaj vangoj.»

La animo de *Cátulo*, kiam li diras: «Ni ĝuu la vivon, *Lesbia* mia kaj ni amu», renaskiĝas per tiu baka kanto, kiu ŝajnas enteni ĉiajn orientajn parfumojn en siaj gajaj notoj kaj la tutan revon de la hindaj rasoj.

Antaŭ ol *Omar-Al-Khayyam* kaj antaŭ ol *Cátulo*, pli antaŭe jam la sprita kaj gaja *Anacreonte*, kun krono el vinberbranĉoj kaj levante la glason elbordigantan la ŝatatan likvoron, kantis:

«Verŝu ja karaj amikoj,
verŝu tiun ĉi likvoron;
mian imitu gajecon,
kiu ravas mian koron.
Sed forigu tiujn emojn
al kolera malkontento,
kiun, kiel nigrvaporon,
naskas la malluma sento.
Lasu, ke *scit'* malamika
ekkriante sangminacojn
sangmakulu de la Dioj
ĉiujn karajn la donacojn.»

Ankaŭ la *scito,* je la nuna horo, verŝas la sangon je torentoj sur la kampoj, kaj el ĉi tiuj forkuras *Sileno* kaj la satirusoj, Venuso kaj ŝiaj Kupidoj, Bako kaj liaj samideanoj. Sed ankaŭ forkuras, bedaŭrinda realaĵo!, maljunuloj, virinoj kaj geinfanoj, timante ke la nelacigebla falĉilo de la Morto obeanta la ordonojn de la *scito* falĉu siajn kolojn.

Estas negrave!... «Ankoraŭ oni ne elkaŝis la konfuzajn sekretojn de la Eterneco. Neniu piedpremis trans la orbito ĉu li estu majstro, ĉu disĉiplo.»

Ĉu okazas, ke tiuj, kiuj mortigas, konas ĉi tiujn sekretojn? Vana fiero, kaj la posteularo, kiu kuniĝos kun la Eterneco, malbenos ilin.

Benata vi estu, poeto! kiu devigas min scii, ke «tiel indiferente, kiel fluas la akvo de la riveroj kaj pasas la vento sur la dezerto, same forkuris tago el mia vivo. Estas du tagoj, kiu neniam mian koron malĝojigis: tiu, kiu ne alvenis ankoraŭ; kaj tiu, kiu jam pasis.»

Hieraŭ..., morgaŭ...; du inkognitaĵoj: unu trovita, la alia solvota: sed du misteroj ne sanĝantaj la opinion de la poeto, kiu gustumadante la rozkoloran vinon el suko de daktiloj kantas:

«Ĉar, se bone oni atentas, la vivo estas nur vastega ŝaka-tabulo, kies blankaj kvadratoj estas la tagoj, kaj kies nigraj kvadratoj estas

la noktoj, kaj sur kiu la Destino ludas la homojn kiel ŝakludilaron; movante ilin de loko al loko, kaj kiuj unu post la aliaj iras fine en la skatolon de la Neniaĵo.»

En tiu malhela ujo, ĉiuj ni falos, kaj ankaŭ falos tiuj, kiuj sin konsideras fratoj de Saturno kaj por imiti lin detruas urbojn kaj mortigas homojn.

Mi kore dankas la junan kaj talentan argentinan verkiston *Carlos Muzzic Sáenz-Peña*, kiu honoris min ĵus sendante al mi specimenon de la hinda poemo «Rubaivat», kiun li majstre tradukis al hispana lingvo, kaj kiu, dum tiuj teruraj malgajaj tagoj, estas mia preĝlibro.

Tiuj, kiuj deziros iom da spirita trankvileco, legu la poemon kiu diros al vi: «—Mia alveno ne estis por mi la tago de la kreado. Mia deiro estas celo de sentenco, kiun mi nescias; kaj ĉu mi devas priokupiĝi pro tio? Stariĝu, zonu vian gracian talion, kunagu kun mi kaj helpu min por forgesi la mizerojn de ĉi tiu mondo per la vino.»

WALDO A. INSUA

Tradukis: J. M. R.

Rimarko de la tradukinto: Ni zonu unu la alian frate kaj ni kun agadu diligente per Esperanto por malaperigi la mizerojn de tiu ĉi nuna mondo, elĉerpante de la artikolo saĝecon.

OBSTINO PRI LA BABELA TURO

Denove, alian fojon, elvidiĝas klare kiel homo restadas malsaĝa kaŭze de ŝovinismo. Nun en Madrido disvolviĝadas Internacia Konferenco de Telegrafio kaj Radiotelegrafio, kiun partoprenas Delegitaroj de ĉiuj civilizitaj landoj. Ĉiu Delegitaro estas multenombra.

Okazas longedaŭra diskutado pri la lingvo por kunsidoj: la Usona Delegitaro petas uzon de la angla lingvo samtempe kun la franca lingvo; kaj la peton apogas la Angla kaj Aŭstralia Delegitaroj argumentante, ke estas la angla lingvo parolata de tre multenombraj personoj en la mondo, kaj ke preskaŭ tuta movanta servo de radiotelegrafio estas intervenata de popoloj parolantaj anglan lingvon, kiu ankaŭ estas oficiala lingvo de la Ligo de Nacioj.

La Germana Delegitaro proponas la sistemon, kiun akceptis la Konferenco de Washington, rajtigantan uzon de kiu ajn lingvo kondiĉe ke la respektivaj Delegitaroj traduku sekve, tuj, la paroladojn, k. t. p., al franca lingvo.

La Delegitaro de Kubo, je la nomo de DEK KVIN nacioj parolantaj la hispanan lingvon, proponas ke la Konferenco akceptu la his-

panan lingvon en la samaj kondiĉoj de la franca kaj de la angla, kaj ankaŭ ĉar la Konferenco okazas en Hispanujo kaj la hispana lingvo havas jarcentaran gloran valoron.

La Japana Delegitaro aliĝas al la propono de Usono, ĉar la angla lingvo estas tre disvastigita en Ekstrema Oriento, kaj ĉar praktikeco ankaŭ konsilas tion.

La Itala Delegitaro apogas la germanan proponon, kaj la Delegitaro de la Soveta Respubliko profitas la okazon por insisti ke politikaj organizaĵoj ne partoprenu aferojn de la Konferenco; ĝi sin montras favora al unu sola lingvo de la Konferenco, ĉar ĉi tio estas tute necesa, sed indiferenta je kiu ajn lingvo, ĉar ĉiuj estas mirindaj bazoj de kulturo, kiel reale tradicie estas valoro de la franca lingvo por la granda kulturo, kvankam la angla, itala kaj hispana, havas specialan karakteron praktikan por la interkomunikiloj. Ankaŭ ĉi Delegitaro atentigas, ke rusan lingvon parolas pli ol 170 milionoj da personoj, sed tamen la Delegitaro ne sin opinias rajtigita por peti, ke rusa lingvo estu lingvo de la Konferenco.

La Delegitaro de Kanado apogas la proponon de Usonon; tiuj de Francujo, Belgujo kaj Ĉinio, aliĝas al la propono de Germanujo; kaj la Ĉina Delegitaro atentigas, ke la Delegitoj ĉinaj povus peti ankaŭ uzon de ĉina lingvo atentante la milionojn da personoj parolantaj ĉinan lingvon.

Resume, ke malsaĝeco kaj ŝovinismo regas ĉe la koro de reprezentantoj de popoloj, kiuj sin konsideras plej civilizitaj; ke ĉiam, kiam prezentiĝas okazo por suprenmeti siajn partikula raĵojn, ĉiuj ĉi tion celas, atentigante pri rajtoj fiktivaj, forgesante ke plej humila kaj malmultenombra gento rajtas same kiel plej potenca. Soveta kaj Ĉina delegitoj estis la sole saĝaj. Ĉiuj forgesas, ke ekzistas Esperanto, la sola efike praktika solvo al lingva problemo ĉe ĉiaj Konferencoj, Kunvenoj, Kongresoj, k. t. p., internaciaj. Kiam Registaroj spertos, ke, de ĉiuj vidpunktoj, oficialigo de Esperanto estas plej efika paŝo al facila kaj rapida solvo de ĉiaj interpopolaj problemoj? Esperanto ŝparigos tempon, laboron, monon, al Registaroj; Esperanto rezultigos plej fruktodonan antaŭenmarŝadon de la popoloj. Pro tio, kaj al ĉi tio lasta, ni obstine konscie senĉese laboradu havigi la solvon al persistanta Babela Turo.

RECENZO

Esperanta Teknika Medicina Vortaro de D-ro. Briquet. Eldonita de Internacia Medicina Revuo. Ĉi tiu grava verko ĵus venis pliriĉigi

la lingvon, amplekeigante vastege ĝian agadkampon, ĉar ĝi liveras al homa aktiveco en la Medicino gravegajn rimedojn por plej rapida progreso kaŭze de facila interrilatiĝado de kuracistoj. La verko estas 16×11 cm., 360 paĝa, kun 3675 vortoj, la plej multaj kun derivaĵoj kaj diverslingvaj tradukoj. La prezo estas 2 dolaroj, aldonante la sendelspezojn, kiuj estas 5 belgaj frankoj. Mendu ĝiu ĉe: Internacia Medicina Revuo, 255, avenue Longchamp. Bruxelles. Belgujo.

PRI LA REORGANIZO DE LA TUTMONDA ESPERANTO MOVADO

La 4an. de aŭgusto, okazis kunsido de la Konstanta Reprezentantaro de la Naciaj Societoj, kiu diskutadis pri la reorganizo. Estas konite, ke ekzistis diversaj projektoj de diversaj societoj (franca, brita, itala, hispana, k. c.), de iuj kompetentaj samideanoj (Teo Jung, Baghy, Anglada Prior, k. t. p.). La projekton de la Franca Societo por Propagando de Esueranto, laŭ kompleta regularo, retiris S-ro. Dubois, por lasi nur la cefajn principojn por bazigi la reorganizon kaj por lasi detalaĵojn al elektota speciala komisiono, faciligante tiel la akcepton pri reorganizo. La principoj, do, estas:

I.—Estas nur unu internacia organizaĵo, kiu plenumos la nunajn devojn de Internacia Centra Komitato, Universala Esperanto Asocio kaj Konstanta Reprezentantaro de la Naciaj Societoj.

II.—La Internacia Organizaĵo eldonos ĉiujare jarlibron.

III.—Ĉiu membro de Nacia Societo estas samtempe membro de la Internacia Organizaĝo kaj pagas al ĝi unuecan kotizaĵon, kiu estas entenata en la nacia kotizaĵo.

IV.—Ĉiu loka delegito estas proponata de sia loka grupo kaj aprobata de la Nacia Societo. Se en iu loko ne estas grupo, delegito povas esti nomata de la Nacia Societo.

V.—La Internacia Organizaĵo aperigos oficialan bultenon, kiun ricevos ĉiu membro de la organizaĵo. Tiu bulteno aperos minimume dufoje en la jaro.

REZOLUCIO:

La Franca Societo por la Propagando de Esperanto, konstatinte, ke la Kontrakto de Helsinki evidentiĝis kiel netaŭga kompromiso, ĉar de la komenco oni ne povis trovi en ĝi kontentigan bazon por unueca organizo;

Konsiderante, ke la nuntempa krizo kaj la ĝenerala postulo de la esperantistoj devigas al unueca kaj racia organizo;

PROPONAS:

I.—La nuligon de la Kontrakto de Helsinki;

II.—La reorganizon de la Esperantista Movado laŭ la principoj ĉi-supre proponitaj;

III.—La elekton de plenpova reorganiza komitato konsistanta el kelkaj personoj, precize komisiitaj por redakti laŭ la diritaj principoj la statutojn de la nova organizaĵo;

IV.—La prezenton, plej malfrue en la fino de oktobro, de la novaj statutoj al I. C. K., kiu dissendos ilin al la Naciaj Societoj kaj al U. E. A. La nova organizaĵo ekfunkcios de 1933, ĝis tiam la nuna I. C. K. daŭrigos sian agadon.

S-ro. Robertson unue, en la nomo de la Brita Societo, retirinte la britan projekton, aprobis la principojn legitajn de S-ro. Dubois; sekve faris same S-ro. Orengo, en la nomo de la Itala Societo; sekve absolute same faris en la nomo de la Germana Esp.-Asocio S-ro. Schmalzl, kaj S-ro. Malmgren en la nomo de la Sveda Societo. Ni aldonas, ke se la reprezentanto de la Hispana Esperanto Asocio estus ĉeestinta la kunsidon, same estus li aprobinta, ĉar de antaŭ multaj jaroj ni celas la reorganizon. La belga reprezentanto sin detenis, kaj voĉdonis kontraŭ la principoj S-roj. Pitlik en la nomo de la Ĉeĥoslovaka Societo, Isbrücker en la nomo de la Nederlanda Societo kaj Stettler en la nomo de la Svisa Societo, kaj estas atentinde ke ĉi lasta estas la prezidanto de U. E. A. La ĉi lastaj faris kaj transdonis potestdokumenton.

Kalkulante la nombron da voĉdonoj, laŭ la samideanoj reprezentitaj de la voĉdonintoj, la rezulto estis:

5401	voĉdonoj	por aprobo;
1608	»	kontraŭ la propono;
1400	»	sin detenis.

Certe, do, ni alvenos baldaŭ al delonge sopirita reorganizo, sed ni esprimos iajn opiniojn, kiujn ni konsideras indaj je granda atento por la plej fruktodona sukceso kaŭze de kiel eble plej simpla aranĝo:

I.—Ĉar la Tutmonda Organizaĵo ne devas starigi konkuron al jam starigitaj organizaĵoj aŭ entreprenoj, sed male utiligi ilin, kaj per la utiligo ilin progresigi; estas dezirinde, ke la Tutmonda Organizaĵo interkonsentu kun U. E. A. aŭ kun Bohema Esp.-Servo pri la Jarlibro, en kiu devas aperi ĉiuj membroj de la Tutmonda Organizaĵo;

II.—Kaŭze de la ĝenerala tutmonda krizo, konsciante, ke ĝenerale nuntempe la esperantistoj ne estas riĉaj, ke ili devas pagi kotizojn ne nur al esperantaj organizaĵoj sed al aliaj, ke ili devas aĉeti librojn,

k. t. p.; atentinde estas, ke oni fiksu la kotizon al Tutmonda Organizaĵo laŭ projektis la Franca Societo por Propagando de Esperanto aŭ nia ŝatata samideano Julio Baghy, t. e., ke la kotizo estu DUONO el SVISA FRANKO, difinante prezon kiel eble plej malaltan por la Jarlibro, eĉ por la kuponaro por servoj, kiujn rajtos havigi al si laŭvole la membroj;

III.—Estas atentinde, ke la Tutmonda Organizaĵo povos ŝpari la monon por publikigo de la bulteno, ĉar la Direktanta Komitato devas rajti profiti la oficialajn organojn de la Naciaj Societoj por publikigo de ĉio koncernanta la funkciadon de la Tutmonda Organizaĵo.

Atentante ĉi antaŭajn opiniojn certe la Tutmonda Organizaĵo havos sufiĉajn monrimedojn por vigle kaj prospere antaŭenpaŝi.

RIMARKO al HEAANOJ:

Ĉar elĉerpiĝis la membrokartoj de nia Asocio, kaj certe la reorganizo de la tutmonda Esp.-movado decidos la Universalan Membrokarton, la novaj membroj de H. E. A. ricevos ateston simplan pri la membreco ĝis kiam estos decidite pri la MEMBROKARTO.

AL ĈIULANDAJ FERVOJISTOJ!

Dum ĵus okazinta Universala Kongreso en Parizo, mi havis okazon interparoli kun kelkaj fremdlandaj fervojistoj pri la neceso starigi internacian fervojistan organizaĵon absolute neŭtralan, kiu nur celos disvastigi Esperanton inter la fervojistaro, lasante flanken ĉion ajn pri politiko, religio aŭ klasbatalo.

Diritaj kolegoj plene aprobis la ideon, kaj ni ĉiuj decidis prokrasti la laborojn por la starigo de neŭtrala internacia organizaĵo de fervojistoj ĝis kiam la statutoj de la nova reorganizo de la esperanta movado, pritraktita en la Kongreso de Parizo, estos publikigitaj.

Tial ke ne multaj kolegoj ĉeestis la Kongreson, mi petas ĉiujn Fervojistajn Asociojn kaj izolitajn samideanajn kolegojn, bonvolu komuniki al la HISPANA LIGO DE ESPERANTISTAJ FERVOJISTOJ, Apartado 820, MADRID, sian opinion pri la ebleco fondi siatempe neŭtralan Internacian Organizaĵon de Esperantistaj Fervojistoj.

REPRESO de tiu-ĉi noto estas kore antaŭdankata.

L. R. E.

Prezidanto de H. L. E. F.

ENLANDA KRONIKO

Ferrol (Coruña).—La 3an. de ĉi monato la Grupo malfermos kurson en la «Centro Obrero de Cultura» de la 7.ª ĝis la 9.ª vespere. Por varbi lernantojn, propagandante la kurson kaj la lingvon, la Grupo eldonis interesan flugfolion.

Orense.—La samideanoj varme sin preparas daŭrigi la disvastigon de Esperanto ĉiel. Baldaŭ oni malfermos kurson. Ĉi tieaj samideanoj kun tiuj de Ferrol, vekas atenton al Esperanto en Galicia.

Cádiz.—La Esperantista Grupo de ĉi urbo varme vigle laboras, interesante sukcese la *kadizanojn* al Esperanto. Jam estas sciite ke en Cádiz ekzistas strato Zamenhof, sed bela kaj centra strato dank' al laboro de la samideanoj, kiuj klarigas seninterrompe kursojn de la lingvo, kiuj ekskursas por propagandi al apudaj lokoj, kaj jam trafis reveki Esperanton en San Fernando, kie ekformiĝas Grupeto; kiuj interesis la lokan ĵurnalaron kiu ofte parolas pri Esperanto. La 1an. de oktobro la *kadizanoj* malfermos kurson por kiu enregistriĝis jam KVARDEK lernantoj.

Cartagena.—Ĉi tie revekiĝas Esperanto, kiu dum la teruraj jaroj de la tutmonda milito sufiĉe bone prosperis. Dank' al malnova samideano S-ro. Oliván la afero esperplene prezentiĝas.

Zaragoza.—«Zaragoza Esperantista» vigle kaj fruktodone agadas per kursoj, festoj kaj ĉiel; la Grupo fortiĝas pli kaj pli, kaj el ĝi, kiel de fruktodona arbo, eliĝas semoj, kiuj certe fariĝos novaj arboj, novaj aroj el fervoruloj. Grandsukcese vidiĝas la laboro de ĉi tiu forta, vigla kaj entuziasma Grupo, por la kurso kuranta. Novaj kursoj, por kiuj estas multenombraj enregistritoj, malfermiĝos tuj.

Santander.—La samideanoj de ĉi urbo entuziasmege agadas kun la granda espero al plej granda sukceso per okazigo de nia venonta Kongreso, kiun ili bonege planas por kontentigi la samideanaron de ĉiuj vidpunktoj. Baldaŭ ekaperos novaĵoj pri la Kongreso. Spite de la laboro al tiu organizo, la viglaj fervoraj kaj kompetentaj samideanoj de Santander aktive propagandas kaj disvastigas la lingvon; tuj en la Ateneo Popular oni malfermos kursojn. Ĉi Institucio entuziasme helpas laborojn al tiu Kongreso. Atentu: ke Santander estas jam tutmondfama pro sia somera Universitato Internacia, ke ĝia situo estas mirinda; ke apud ĝi staras la plej tutmondfama groto de Altamira kun najbaraj aliaj grotoj vizitindaj, sed super ĉio tiu unua pro la mirindaj prahistoriaj pentraĵoj, kiuj ne havas rivalojn, kaj kiuj meritigis la Groton por ĝin alnomi *Kapelo Sikstina* de la prahistoria pentrarto; ke la pejzaĝo de la Kantabra Pireneo estas belega apud la

maro kaj apud la famegaj Pintoj de Eŭropo. Ĝi, proksima de Asturias kaj Vaskonia, en kiuj la samideanoj estas multenombraj; ĝi, alloga por la samideanaro de la ceteraj regionoj, certe kunvenigos nin grandnombre por sukcesigi nian Esperantan Ĉiujaran Manifestacion. Aliĝu al la Kongreso! Via tuja aliĝo estos al samideanoj de Santander granda incitilo!

Gerona.—Granda entuziasmo gvidas la ĉitieajn samideanojn: kurson post kurso ili klarigas; flugfoliojn paroladetojn, ĉion impresantan aŭ altirantan atenton de la publiko, ili faradas vigle. Ili petis de nia samideano Mangada viziton kaj paroladon. Certe nia samideano baldaŭ ilin vizitos okaze de vojaĝo al Barcelono.

Valencia.—Bonege, senĉese, intense, laboradas la Laborista Grupo de ĉi urbo. Estas tre impresantaj la multenombraj flugfolioj de ĝi eldonitaj kaj disdonitaj en diversaj koloroj, kun tre trafantaj variaj bone elektitaj tekstoj. Krom tio ĉi, kursoj, paroladoj, ekskursoj, k. t. p., estas ankaŭ laboro de ĉi samideanaro vigla al disvastigo kaj sukcesigo de la lingvo.

Sevilla.—La samideanaro de ĉi urbo relaboras por reorganizi la esperantistaron, kiu sukcesigis mirinde la Kongreson ĉi tie okazinta, ĉar renaskiĝas entuziasmo, kaj Sevilla, lulilo de Esperanto en Andaluzio, ne povas resti malantaŭe de Cádiz, Córdoba, k. t. p.

Córdoba.—La Grupo sin preparas al laboro por la venonta agadtempo. La samideanoj de Córdoba ne povas resti neageme, kiam unu el ili, S-ro. Azorín donis tiel altan ekzemplon pri agemeco kaj entuziasmo per sia, jam fama ĉe la tutmonda esperantistaro, verko, konata de la heaanoj.

Madrid.—Tuj malfermiĝos kursoj en la hejmo de H. E. A., en la Popoldomo, en la Centro por Komerca Instruado, en la Centro por Historiaj Studoj (grava Institucio ĉeestata de altranga intelektularo), en la Ateneo, kun speciala kurso por la membroj de ĉi tiu tutmondfama Institucio, kie naskiĝis dum la lastaj jaroj ĉiuj iniciativoj por la hispana liberiĝo; en Aliaj multaj societoj de diversaj kvartaloj. Oni faras sinsekvan propagandon en rilato kun naciaj eĉ internaciaj organizaĵoj, enkondukante en ilin influon de Esperanto kaj utilon de la lingvo per helpo al ili per la gazeto ankaŭ koncerne laboron kaj kongreson ilian.

